

УДК 334.72:338.512

Нечасва І.А.¹, Самсонова І.А.²

¹ доц. кафедри менеджменту НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. ФЕУ-520 НУ «Запорізька політехніка»

ШЛЯХИ ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ В РИНКОВИХ УМОВАХ

Собівартість – ключовий показник результатів діяльності підприємства, оскільки відображає витрати, що стосуються виробництва та реалізації продукції. Відповідно, підвищення рентабельності та ефективності роботи підприємства потребує зменшення витрат виробництва та собівартості продукції.

Основними факторами зниження собівартості продукції є:

- підвищення технічного рівня виробництва,
- вдосконалення організації виробництва та праці,
- покращення використання природних ресурсів,
- зміна обсягу та структури продукції,
- галузеві інші фактори [1].

Що стосується собівартості продукції на українських підприємствах різних ланок, економісти стверджують [2], що цей показник постійно зростає, пояснюючи це збільшенням витрат на матеріали, сировину, паливо, підвищенням цін на газ та електроенергію, невеликими обсягами виготовлених та реалізованих товарів.

Структура собівартості продукції є індивідуальною для будь-якого підприємства. Значною мірою це пов'язано з економічним рівнем розвитку країни. Найбільші витрати у нашій країні припадають на сировину.

Керівники підприємств мають важелі впливу на розмір матеріальних витрат вже на етапі їх придбання. При укладанні договорів на поставки слід обирати сировину, яка за технічними параметрами відповідає певним вимогам (зокрема, наявність сертифікатів є підтвердженням якості ресурсів), є конкурентоспроможною за показником ціни та логістичними витратами.

В Україні на оплату праці та на соціальні потреби припадають найменші витрати. Незважаючи на такий стан, зниження витрат праці – є одним з нагальних питань в управлінні собівартістю продукції. Резерви зниження витрат праці пов'язані з вкрай низьким рівнем продуктивності праці на вітчизняних підприємствах [3].

Отже, зростання продуктивності праці можна віднести до ключового ресурсу зменшення виробничої собівартості. Саме підвищення продуктивності праці є надважливим для зростання прибутку та якості роботи з найменшими капіталовкладеннями. Основними шляхами підвищення продуктивності праці є: заміна праці капіталом; інтенсифікація праці; підвищення ефективності організації праці [4].

Однією з головних умов зниження собівартості є використання досягнень науково-технічного прогресу. Введення нової техніки, комплексна механізація й автоматизація виробничих процесів, удосконалення технологій дають змогу значним чином знизити собівартість продукції [5].

До шляхів зниження собівартості також можна віднести розширення спеціалізації та кооперування. Розвиток спеціалізації потребує формування якомога міцних кооперованих зв'язків між підприємствами.

Зміну обсягів виробництва також можна віднести до шляхів зниження собівартості. Збільшення обсягів виробництва, за рахунок, так званого, ефекту масштабу виробництва, призводить до відносного зменшення умовно постійних витрат, відносного зменшення амортизаційних відрахувань, зміни номенклатури та асортименту продукції, підвищення її якості [5].

Отже, собівартість – найважливіший показник економічної ефективності виробництва. Зниження собівартості означає збільшення прибутковості підприємства та підвищення конкурентоспроможності. Ключовими методами зниження собівартості є такі, як: застосування більш дешевих матеріалів при виробництві продукції, зниження витрат на оплату праці (тобто пошук більш дешевої робочої сили); впровадження сучасних енергозберігаючих технологій, тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Голомб В.В., Дзюба Т.О. Планування та економічне обґрунтування шляхів зниження собівартості продукції. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2016/2_2016_ukr/29.pdf.
2. Остапенко О.М. Шляхи зниження собівартості продукції в сучасних умовах господарювання. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Ужгород, 2017. №12. С. 57.
3. Нечаєва І. А. Управління продуктивністю праці з метою підвищення ефективності підприємства. XIV міжнародна конференція «Стратегія якості у промисловості і освіті» (4-7 червня 2018 р., Варна, Болгарія): матеріали. У 2-х томах. / Упорядники Хохлова Т.С., Ступак Ю.О. – Дніпро-Варна, 2018. – 396 с. – С. 371-376. URL : <http://eir.zp.edu.ua/bitstream/123456789/...>
4. Нечаєва І.А. Продуктивність праці в системі управління ефективністю підприємства. Тиждень науки. Тези доповідей науково-практичної конференції, 16–20 квітня 2018 р. Запоріжжя : ЗНТУ, 2018. С.1261-1262. URL: http://www.zntu.edu.ua/uploads/dept_s&r/2018/conf/1/TN2018.pdf.
5. Максименко Д.В., Даниш Н.І. Аналіз резервів зниження собівартості продукції. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/5_16_uk/62.pdf.